RĂSCOALA PIEILOR ROSII

TIGRUL INDIENILOR

Mare roman de aventuri pentru tineret

GUSTAVE AIMARD

RĂSCOALA PIEILOR ROŞII

Nr. 5
TIGRUL INDIENILOR

V.1.0

V.1.0

Traducerea de Patty Marinescu

Editura IMPRIMĂRIA BUCUREŞTI

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Doi tineri francezi Valentin şi Luis debarcă în Chile, plecaţi fiind în căutarea aventurilor şi a unei frumoaso chiliene, Dona Rosario del Valle, de care este îndrăgostit Luis de Prebois-Crance.

În aceiaşi vreme, la Santiago de Chile, un grup de zece patrişti, făcând parte din „Inimile întunecate”, este condamnat la moarte, din ordinul generalului Bustamente.

Don Tadeo de Leon, şeful patrioţilor, scapă însă cu o rană superficială. În momentul când să fugă însă, este răpit de doi oameni, care-l duc în casa curtezanei Linda – fosta lui soţie pe vremuri – vrând să-l întrebe unde se află fata lor.

În timp ce mai e leşinat, Don Tadeo e privit cu ură de Linda, care exclamă „Trebuie să-l fac să suporte flăcările iadului…”

Ura Lindei este nemărginită, aflând că Don Tadeo iubeşte pe alta, pe Dona Rosario del Valle. Dispune ca rivala să fie omorâtă şi totodată cheamă şi complicii dându-le ordin ca Don Tadeo să fie executat.

Salvarea soseşte în ultima secundă. Şeful salvatorilor este Don Gregorio Peralta, un însufleţit membru al patrioţilor supranumit „Regele Întunericului”. Don Tadeo, este salvat, dar aducându-şi aminte de cuvintele de ură şoptite de Linda că Dona Rosario va fi ucisă, aleargă împreună cu salvatorii săi, într-o fugă nebună, spre locuinţa Donei Rosario.

Între timp intră în acţiune şi cei doi fraţi francezi Valentin şi Luis, care sunt în căutarea frumoasei chiliene Dona Rosario del Valle.

Don Pedro ajunge la Santiago, iar generalul Bustamente pune la cale un joc dublu pentru a-i deruta pe inamici.

După o hotărâre rapidă, pleacă la „Quinta Verde” ca să pătrundă în cuibul „Inimilor întunecate”, dar preşedintele dispune ca să fie omorât. Între timp Luis şi Valentin, care îşi

transformă numele în Buffalo Bill, plec spre Araucania.

(Continuarea capitolului 17 „Indieni Pulches”, din numărul 4).

— În regulă, spuse Luis.

— Bună idee, cu atât mai mult cu cât nu prea aveam cu ce vă ospăta.

— Pâinea unui prieten e bună, făcu şeful sentenţios.

— Ai răspuns foarte bine, numai că, din nenorocire, în loc de pâine avem biscuiţi.

Şeful spuse câteva cuvinte în *molucho* tovarăşilor săi şi fiecare, scotocind prin sacuriile lor scoaseră nişte *tortillas* de mei, *charqui* şi câteva ploşti pline cu *chica*, un fel de cidru făcut din fructe şi mei.

Totul fu aşezat pe iarbă înaintea celor doi tineri, încântaţi de acest belşug.

Indienii descălecară şi luară loc în jurul celor doi călători.

— Îi rog pe fraţii mei să mănânce, invită şeful.

Tinerii nu se lăsară rugaţi şi începură să înfulece cu poftă. Timp de câteva minute domni o tăcere adâncă, dar de îndată ce foamea fu astâmpărată, conversaţia reluă tonul ei normal.

Indienii sunt oameni care pricep, cel mai bine, legile ospitalităţii. De la primul cuvânt ei ştiu ce fel de întrebări să pună oaspeţilor lor şi unde trebuie să se oprească pentru a nu comite vreo indiscreţie. Cei doi tineri, care fuseseră obişnuiţi în Europa să-i considere pe toţi indienii drept nişte sălbateci mâncători de oameni, nu-şi credeau ochilor văzând modul nobil cum ştiau aceştia să se facă plăcuţi.

— Fraţii mei nu sunt spanioli?

— E adevărat, răspunse Luis, dar cum ai băgat de seamă?

— Noi îi cunoaştem doar pe aceşti *chialpos* – soldaţi proşti! – din ce insulă suni fraţi noştri?

— Ţara noastră nu-i o insulă, răspunse Buffalo Bill.

— Fratele meu se înşală. O singură ţară nu e o insulă şi ţara aceasta este a Aucaşilor.

Tinerii plecară capul: împotriva unor astfel de opriri, orice discuţie devenea neputincioasă.

— Suntem francezi.

— Francezii sunt o naţiune vitează. În timpul marelui război, noi am avut mai mulţi luptători francezi. Pieptul le era acoperit

de mai multe răni primite în războaiele insulei lor, când lupta sub ordinele marelui lor şef Zaleon[1].

— Napoleon! făcu Buffalo Bill uimit.

— Da, aşa mi se pare că-i spuneau feţele palide. Voi l-aţi cunoscut? întrebă indianul cu o curiozitate rău stăpânită.

— Nu, deşi ne-am născut sub domnia lui. Acum e mort.

— Fratele meu se înşală, răspunse indianul. Războinici ca acesta nu mor niciodată. Când şi-au îndeplinit misiunea lor pe pământ, ei se duc în *eskennane* – rai, pentru ca să vâneze împreună cu *Pillian* – D-zeu – stăpânul lumii.

Tinerii se înclinară, cu un aer convins.

— Aşa cum fac şi compatrioţii lor care străbat uneori teritoriile noastre de vânătoare, fraţii noştri au fără îndoială dorinţa de a face comerţ cu noi? Unde le sunt măgurile?

— Nu suntem negustori, răspunse Buffalo, ci am venit doar să vizitam pe fraţii noştri din Araucania, a căror deşteptăciune şi o ospitalitatea ne-au fost mult lăudate.

— *Moluchii* iubesc pe francezi, răspunse şeful, măgulit de compliment. Fraţii mei vor fi bine primiţi în micile noastre *tolderias* – sat.

— Cărui trib aparţine fratele meu? întrebă Buffalo Bill încântat de buna părere ce-o aveau indienii de complimentele lui.

— Eu sunt unul din principalii *Ulmeni* – şefi – ai tribului sfânt al Marelui Iepure*,* spuse şeful cu mândrie.

— Mulţumesc, încă un cuvânt te rog.

— Fratele meu poate vorbi, urechile mele sunt deschise.

— Suntem în căutarea unui şef *molucho,* căruia îi suntem recomandaţi de câţiva prieteni cu care el a făcut, cândva, negustorie.

— Care e numele acestui şef?

— Antihanuel.

— Bine.

— Fratele meu îl cunoaşte?

— Îl cunosc. Dacă fraţii mei vor să mă urmeze, ei vor vedea marele *toldo* al unui şef şi vor fi primiţi ca nişte *penni.* De îndată ce vor fi odihniţi, chiar eu îi voi conduce la Antihanuel, cel mai puternic *toqu* ai celor patru Utal-Malpus ai confederaţie araucaniene.

— Care e provincia guvernată de Antihanuel?

— Pire-Mapus, adică interiorul Anzilor.

---

[1] Napoleon, istoric. (Nota autorului).

— Mulţumesc.
— Fraţii mei acceptă propunerea pe care am făcut-o?
— De ce n-am accepta-o, de vreme ce e serioasă?
— Atunci fraţii mei sa vină cu mine, răspunse şeful surâzând. *Tolderia* mea nu e departe.
— Indienii încălecară.
— Indianul acesta are aerul că vorbeşte cu sinceritate, spuse Buffalo. Şi apoi e şi un prilej să învăţam lucruri interesante.
— Atunci să mergem, răspunse Luis.
— Cu D-zeu înainte, spuse Buffalo Bill şi se avântă în şea. Luis îl imita.
Războinicii puelches se repeziră în galop.

Cap. 18

Şacalul negru

Pentru ca cititorii noştri să priceapă mai bine, cele ce vor urma, ne vedem siliţi să le povestim o aventura întâmplată cu 21 de ani înainte de epoca în care se petrec evenimentele până acum povestite.

Spre sfârşitul lunei Decembrie 1816, într-o noapte rece şi ploioasă, un călăreţ bine învelit în mantaua sa. Urca drumul ce duce prin munţii de la Cruces la San Jose. Acest om era un bogat proprietar, care dădea o raită prin Araucania pentru a trata cu indienii o mare cantitate de boi şi oi. Se grăbea, deoarece întârziase. Voia să-şi petreacă noaptea la hacienda pe care o avea la o depărtare de câteva leghe.

Ţinutul nu prea era liniştit.

De câteva zile indienii puelches apăruseră înarmaţi la graniţele republicii Chili, arzând fermele, răpind familiile pe care le puteau surprinde, comandaţi de un şef numit Şacalul Negru, a cărui cruzime îngheţa populaţia de spaimă. Aşa că se poate închipui cu ce frică înainta omul despre care am vorbit. Fiecare minut îi mărea teama. Furtuna izbucnise cu o furie de nedescris, vântul sufla cu putere printre arbori, ploua cu găleata, iar fulgerele orbeau calul, care nu mai voia să înainteze. Călăreţul încerca să se orienteze, atâta cât îi îngăduia întunericul. Cu preţul a multor greutăţi, reuşi însfârşit să înfrângă obstacolele. Vedea, la o oarecare distanţă zidurile haciendei sale, când, deodată, calul făcu un salt atât de neprevăzut, încât fu cât pe ce să golească şeaua. Când îl putu stăpâni, încerca să vadă cauza spaimei animalului şi zări, cu groază câţiva oameni cu feţele sinistre, care stăteau nemişcaţi în faţa lui. Prima mişcare a călăreţului fu să şi ducă mâna la pistoale pentru ca să-şi vândă cât mai scump viaţa, căci înţelegea că e pierdut.

— Nu pune mâna pe arme, don Antonio Quintana, spuse o

voce aspră. Nu vrem nici banii, nici viaţa.

— Ce vreţi atunci?

— Să ne găzduieşti noaptea asta.

Don Antonio încercă să recunoască pe omul care-i vorbise, dar nu-i putu distinge trăsăturile, noaptea fiind foarte întunecoasă.

— Porţile locuinţei mele s-au deschis întotdeauna în faţa unui străin. De ce n-ai bătut?

— Ştiind că trebuie să te înapoiezi, am preferat să te aştept.

— Ce vreţi deci de la mine?

— Am să ţi-o spun la casă. Pentru asemenea spovedanii, şoseaua e un loc foarte rău ales.

— Dacă nu mai aveţi nimic să-mi spuneţi şi dacă sunteţi tot atât de dornici ca mine să stăm la adăpost, să ne continuăm drumul împreună.

— Atunci te urmăm.

Şi fără să mai schimbe vreo vorbă, se îndreptă spre haciendă.

Don Antonio Quintana era un om hotărât; dovedise felul în care răspunsese acelora care-i împiedecase drumul: cu toată uşurinţa cu care se exprimase necunoscutul, după accentul lui gutural, el recunoscu imediat, că avea de a face cu indieni; teama făcu loc curiozităţii. De aceia nu şovăise să acorde găzduire cerută, ştiind că araucanii Puelches Huiliches sau Moluchii nu jefuiesc niciodată acoperişul sub care au fost primiţi, iar gazdele care-i adăpostesc sunt sacri pentru ei.

Ajunseră la haciendă.

Don Antonio nu se înşelase. Oamenii care îl opriseră era într-adevăr indieni. Erau patru, printre care şi o femeie care alăpta un copil. Haciendero îi invita în casa, cu cuvintele lui cele mai frumoase. Dădu porunci *peonilor* – servitori indieni – înspăimântaţi de înfăţişarea oaspeţilor să fie serviţi cu tot ce doreau, apoi le spuse:

— Mâncaţi şi beţi ca la dvs. acasă.

— Mulţumesc. Avem nevoie numai de alimente.

— Nu vreţi să rămâneţi până în zori? Noaptea e întunecoasă şi afară e un timp groaznic.

— Este tocmai ce ne place nouă mai mult. De altfel trebuie să plecăm imediat.

Acela care vorbise era un om de vreo 40 de ani, înalt şi bine făcut, cu trăsături energice şi ochii dominatori, lucruri ce dovedeau că are obicinuita să poruncească.

— Eu sunt acela, începu, care am comandat ultima *maloca* –

invadare – a centrului fetelor palide de la graniţă. *Mosotonii* mei au fost ucişi ieri, într-o luptă, de către *lancerosi* dvs. Aceştia trei pe care îi vedeţi sunt singurii care îmi mai rămân dintre cei două sute de războinici. Ceilalţi sunt morţi şi chiar şi eu sunt rănit, gonit, încolţit ca o fiară fioroasă, fără cai şi fără arme, spre a mă apăra, în caz că sunt atacat. Vin deci să vă cer mijloacele spre a scăpa din ghearele acelora care mă urmăresc. Nu vreau să vă înşel, de aceia vă voi spune numele omului pe care îl aveţi în faţa dvs. Sunt cel mai mare vrăjmaş al spaniolilor şi mi-am petrecut toată viaţa luptând contra lor. Sunt Şacalul Negru, Apo-Ulmane al Şerpilor Negri.

La acest nume temut, chilianul nu-şi putu stăpâni o mişcare de spaimă, dar reluându-şi sângele rece, răspunse cu o voce liniştită:

— Eşti oaspele meu şi eşti nenorocit. Două lucruri sfinte pentru mine. Altceva nu mai vreau să ştiu. Vei căpăta arme şi cai.

Un surâs blajin lumină faţa indianului.

— Încă o rugăminte, spuse el.

— Vorbeşte.

Şeful luă de mână pe tânăra indiană, care până atunci cuibărită într-un colt, plângea legănându-şi copilul şi o înfăţişă lui Don Antonio:

— Această femeie e a mea. Şi copilul e al meu. Ţi-i încredinţez pe amândoi.

— Voi avea grijă de ei. Femeia va fi sora mea, copilul va fi fiul meu.

— Apo-Ulmane îşi va reaminti, spuse şeful cu o voce tremurătoare.

Depuse o sărutare pe fruntea plăpândei fiinţe care-i surâdea, trimise femeiei sale o privire plină de dragoste şi se repezi afară, urmat de către oamenii săi. Don Antonio le aduse cai şi arme şi cei 4 indieni dispărură în noapte.

Trecuseră mulţi ani, fără ca Don Antonio să mai audă vorbindu-se de Şacalul Negru; copilul şi femeia erau mereu la el, trataţi ca şi cum ar fi făcut parte din familia lui. Mărinimosul haciendero se căsătorise; din nenorocire după un an de fericire, soţia lui muri dând naştere unei minunate fetiţe căreia fermierul îi dădu numele de Maria.

Cei doi copii creşteau împreună, supravegheaţi de ochiul atent al indienei. Într-o zi, o numeroasă trupă de Puelches, minunat

îmbrăcaţi şi înarmaţi, sosi la Rio Claro, oraşul în care locuia haciendero.

Şeful acestor indieni era Şacalul Negru. Venea să-şi reia femeia şi copilul, întrevederea fu înduioşătoare.

Şeful uită impasibilitatea indiană şi strânse la piept pe cele doua fiinţe atât de dragi.

Când trebuiră să plece, copii aflară ca vor trebui să fie despărţiţi şi vărsară lacrimi amare. Erau obişnuiţi sa trăiască împreună şi nu puteau înţelege să fie despărţiţi.

Don Antonio îşi întinsese comerţul săli asupra câtorva puncte de la graniţă iar fermele sale se întindeau cât vedeai cu ochii.

Şacalul Negru, care-i închinase o recunoştinţă fără margini şi o prietenie din cele mai curate, îi fu de mare folos în tranzacţiile sale; îi mijlocea afaceri excelente cu compatrioţii săi şi mai ales îi apăra proprietăţile contra atacurilor jefuitorilor.

În fiecare an, când Don Antonio îşi vizita *charcalele,* petrecea câteva luni în tribul Şerpilor Negri, pe lângă prietenul său Şacalul Negru; fiică sa îl întovărăşea întotdeauna, din cauza prieteniei ce-i lega pe cei doi copii.

Aşa trecură câţiva ani.

La epoca, când începe povestirea noastră Şacalul Negru murise ca un brav războinic cu armele în mână, într-o luptă, iar fiul său Antihanuel. În vârstă de aproape 25 de ani fusese ales Apo-Ulmane În locul lui, apoi numit Utal-Mapus, ceea ce însemna că era unul din principalii conducători al Araucaniei.

Don Antonio murise şi el puţin timp după căsătoria Mariei cu Don Tadeo de Leon, ucis de purtarea fiicei sale, ale cărei escapade provocaseră un scandal straşnic în înalta societate a Capitalei.

Dona Maria îl vedea pe Antihanuel la mari intervale, dar prietenia lor rămase nu numai la fel ca în vremea copilăriei, ci mai mult încă, pentru războinicul puelches atinsese un asemenea grad de fanatism, încât accepta, drept poruncă, cea mai neînsemnată toană a tinerei femei. Mare fu deci uimirea războinicilor tribului Şerpilor Negri, când văzură venind, într-o seară, la *tolderia* lor, pe Dona Marii întovărăşită de doi peoni. Văzând-o, obrazul de obicei întunecat, al tânărului şef, se lumină pe dată.

— Frumoasa din Pădure; strigă el cu bucurie, sora mea îşi aminteşte încă de sărmanul indian?

— Am venit să-l vizitez, răspunse ca, întinzându-i fruntea pe

care el depuse o sărutare: inima mea e tristă, de aceia mi-am amintit de fratele meu.

— Aş putea să te ajut, oare?

— Fratele meu mi-ar putea face un mare serviciu.

— Viaţa mea e a surori mele. Ea ştie că poate face orice cu ea.

— Mulţumesc, ştiam că mă pot bizui pe tine.

— Pretutindeni şi întotdeauna.

Şi după ce se înclină respectuos înaintea tinerei femei, el o introduse la ranch-ul său, unde mama sa o primi cu dragoste pe aceia pe care ani de zile o îndrăgise, parcă ar fi fost fiica ei.

Cap. 19

Doi prieteni ce se înţeleg de minune

Antihanuel – Tigrul Soare – era pe atunci un bărbat de vreo 35 de ani. Statura sa înaltă, mersul său măreţ, totul în el arăta pe omul obişnuit să poruncească. Ca războinic reputaţia lui era mare, iar *mosotonii* lui aveau pentru dânsul o superstiţioasa veneraţie.

Masa era pusa. Ne servim de expresii „masa era pusă” deoarece şefii araucanieni cunosc foarte bine obiceiurile europenilor. Aproape toţi au farfurii, linguri şi furculiţe de argint masiv, de care nu se servesc decât atunci când au oaspeţi de seamă; când sunt însă singuri, prefera să mănânce cu degetele.

Dona Maria se aşeză la masă şi la un semn lui Antihanuel să ia loc în faţa ei. Mâncară în tăcere. După masă, un *peon* aduse *mate,* o băutura din iarba de Paraguay, pe care Chilienii o obişnuiesc în locul ceaiului.

Însfârşit, Dona Maria se hotărî să înceapă.

— Fratele meu desigur că e surprins văzându-mă.

— Într-adevăr, binevenita.

— Văd cu plăcere că fratele meu e mereu galant.

— Îmi iubesc sora şi sunt fericit c-o văd.

— Ştiu că ţii la mine, Penni, dar astăzi d-ta eşti un *Carskens* – mare şef – şi eu nu sunt decât numai o sărmana femeie.

— Frumoasa din Pădure e sora mea şi dorinţele ei vor fi totdeauna sfinte pentru mine.

— Mai bine să lăsăm astea şi sa vorbi despre copilăria noastră.

— *„Ieri”* nu mai există spuse şeful, sentenţios.

— Ai dreptate, de ce să vorbim despre vremuri care nu mai

pot reveni?

— Sora mea se înapoiază în Chile?

— Am părăsit Santiago şi aş vrea să stau câtăva vreme la Valdivia. Mi-am părăsit tovarăşii de drum, numai pentru a veni să dau bună ziua fratelui meu.

— Da, ştiu ca acela pe care feţele palide îl numesc Generalul Bustamente, de abia vindecat de o rana primită nu de mult, vizitează actualmente provincia Valdivia. Şi eu am treabă acolo.

— Multe fete din sud se găsesc acum acolo.

— Sunt şi cunoştinţe de ale mele printre ei?

— Da, unul singur, doar: Don Tadeo de Leon, soţul meu.

Antihanuel ridică capul, uluit.

— Îl credeam împuşcat.

— A fost.

— Şi?

— A reuşit să scape, deşi grav rănit.

Femeia încerca să surprindă pe chipul indianului impresia cauzată de această ştire.

— Don Tadeo e mereu duşmanul surorii mele?

— Mai mult ca oricând.

— Bine.

— Nemulţumit că m-a părăsit, răpindu-mi copilul, singura mea mângâiere, ei a început în mod public, să curteze o altă femeie, pe care o târâie pretutindeni cu dânsul. Acuma se află amândoi la Valdivia.

— Ah! făcu şeful indiferent.

Obicinuit cu moravurile araucaniene, care îngăduie fiecărui bărbat să-şi ia oricâte femei poate hrăni, el găsea acţiunea lui Don Tadeo foarte firească.

Această nuanţă nu scăpă Donei Maria, care zâmbi.

— Femeia aceasta se numeşte Dona Rosario del Mendez şi e, după cum se spune, o fiinţă încântătoare.

Acest nume produse efectul unei lovituri de trăsnet: dintr-un salt, şeful fu în picioare, cu obrazul aprins, eu ochii scânteietori:

— Rosario de Mendez, spui sora mea?

— Eu n-o cunosc, i-am auzit doar numele. Te interesează.

— Deloc, răspunse Anti serios.

— De ce nu se răzbună sora mea asupra omului care a părăsit-o?

— La ce bun? Sunt doar o biata femeie singură, lipsita de orice ajutor!

— Singură? Şi eu ce sunt?

— Nu vreau ca fratele meu sa fie răzbunătorul unei insulte care mă priveşte numai pe mine.

— Sora mea se înşală; atacând pe acest om, răzbun o insultă personală.

— Nu-l înţeleg pe fratele meu.

— Asculte deci.

În această clipa, mama lui Antihanuel intra în *toldo* şi se apropie de şef:

— Fiul meu face rău că-şi aminteşte de lucruri care îi redeschid răni vechi, spuse ea cu tristeţe.

— Femeie, retrage-te; Sunt un războinic şi tata mi-a lăsat o răzbunare care trebuie îndeplinita. Am jurat c-o voi îndeplini.

Sărmana indiana ieşi, suspinând amarnic.

— Deşi sora mea este un copil al poporului meu, deoarece a fost crescută de mama mea, totuşi niciodată ea n-a cunoscut povestea familiei noastre: aceasta poveste îi va dovedi că şi eu am împotriva lui Don Tadeo de Leon o ura neîmpăcată şi daca până azi n-am încercat nimic contră lui, am făcut-o ştiind că e soţul surorii mele: astăzi însă îmi reiau libertatea de acţiune, pentru că văd cum se poarta don Tadeo cu soţia lui.

Femeia făcu un gest de Încuviinţare.

— Când *culme-huinca* – mizerabilii spanioli – cuceriră Chili făcându-i sclavi pe laşii săi locuitori, ei gândiră să cucerească şi Araucania. Marele *toqui* Cadegual fu unul din primii care convocă un *aucac-caoyog* un sfat al naţiunii. Războiul care se făcu cu feţele palide fu înspăimântător şi dură din zori şi până în seară: mulţi războinici plecară să vâneze în câmpiile Eskennane, dar Pillian nu-i părăsi pe Araucanieni. Ei înfrânseră pe *chiaploşi* care se răsfirară ca nişte iepuri, de teama lăncilor războinicilor noştri. Multe feţe palide căzură în mâinile noastre; printre aceştia se găsea şi un şef puternic anume Estevan de Leon. Cadegual ar fi putut să-l ucidă, dar n-o făcu dimpotrivă, îl trată ca pe un frate, conducându-l la *tolderia* sa. Dar spaniolii n-au ştiut niciodată să recunoască o binefacere. Don Estevan, uitând datoriile sacre ale ospitalităţi, seduse pe fiica aceluia căruia îi datora viaţa şi într-o zi dispăru cu ea. Trădarea aceasta îndureră grozav pe Cadegual care se jură atunci să ducă împotriva feţelor palide un război cumplit şi îşi ţinu jurământul: toţi spaniolii care îi căzură în mâini oricare le-ar fi fost vârsta şi sexul, fură masacraţi. Nu-i uşa că avea dreptate?

— Da, răspunse Linda, laconic.

— Într-o zi, Cadegual, surprins de fioroşii săi vrăjmaşi, căzu acoperit de răni în mâinile lor, după o vitejeasca împotrivire. Acum era el în puterea lui don Estevan de Leon. Şeful spaniol îl recunoscu pe acel care cu câţiva ani înainte îi salvase viaţa şi fu milostiv. După ce îi tăie mâinile şi îi crăpă ochii, i-o dădu înapoi pe fiică-sa de care se săturase şi-l trimise peşcheş poporului său. Cadegual fu călăuzit de fiica sa, pe care o iertă de răul ce-i făcuse. Înapoiat acasă el povesti tuturora cele ce păţise şi după ce căpătă jurământul fiilor şi rudelor sale că va fi răzbunat, se lăsă să moară de foame, deoarece nu mai putea trăi din cauza ruşinei.

— Groaznic, făcu Don Maria, mai fără de voie.

— Până astăzi, încă bătrânul Cadegual n-a fost răzbunat. O providenţă cerească ocrotea familia de Leon. Din această familie n-a mai rămas astăzi decât don Tadeo, care e de temut prin curajul, averea şi influenţa ce o are asupra compatrioţilor săi. Se pare că el nici nu cunoaşte ura grozavă ce există între familia lui şi acela a lui Cadegual, dar urmaşii aceştia sunt puternici şi numeroşi şi dacă ora răzbunării va veni, nu vor lăsa să le scape. Sora mea, Cadegual era bunicul meu şi-ţi mulţumesc că mi-ai spus că vrăjmaşul meu nu e mort şi că-l pot găsi prin apropiere.

— Penni, mama ta ţi-a spus că nu trebuie să redeschizi răni vechi. Între Araucanieni şi Chilieni domneşte astăzi pacea. Nu uita că albii sunt numeroşi şi căliţi în războaie.

— Eu sunt sigur că voi izbândi.

Indienii de rang mare cred. Mai toţi, că există un geniu al familiei, care îi ajuta sa reuşească. Dona Maria se prefăcu, că nu pricepe. Dăduse vânătorului o urmă, restul n-o mai privea. Ştia că altul e motivul pentru care şeful vroia să-l ucidă pe Leon, dar se făcu ca nu-l ghiceşte.

Mai vorbi ce mai vorbi cu Antihanuel, apoi se retrase în camera ce i se pregătise. În zori trebuia să plece spre Valdivia.

Cap. 20

Machi – vrăjitorul

În aceeaşi zi, o *tolderia* situată la o depărtare de vreo 120 kilometri de Arauco, în mijlocul munţilor, pe malurile Carampanguei era în prada unei foarte mari însufleţiri.

Femeile şi războinicii, adunaţi înaintea uşii unei *tolde* pe pragul căreia era expus un cadavru, scoteau strigăte şi gemete dureroase. În mijlocul mulţimii, nemişcat, lângă cadavru, stătea un om bătrân, îmbrăcat într-un costum ciudat de femeie, care făcea, fel de fel de gesturi şi schimonoseli. Părea că el conduce ceremonia. Acest om era vrăjitorul tribului; mişcările care le făcea urletele care le scotea, aveau scopul să apere cadavrul împotriva geniului răului. La un semn al vrăjitorului, muzica şi gemetele încetară. Geniul răului, învins de puterea vraciului, renunţase să mai lupte şi cam laş, de felul lui, o ştersese.

Vraciul se întoarse atunci spre un om de statura înaltă care sta lângă dânsul, sprijinindu-se în lance.

— *Ulmen* al puternicului Trib al Marelui Iepure, tatăl tău, valorosul *Ulmen* care ne-a fost răpit de către *Pillian,* nu se mai teme de influenta geniului rău pe care l-am silit eu să se depărteze şi vânează acum în câmpiile fericite ale Eskennanului, împreună cu toţi războinicii drepţi: toate riturile fiind îndeplinite, a venit ora când trebuie să redăm pământului cadavrul lui:

— Stai! Tatăl meu e mort, dar cine la ucis? Un războinic nu piere în câteva ore fără ca vreo influentă tainică să nu fi venit să-i usuce izvoarele vieţii din inimă răspunde-mi, *machi* inspirat de *Pillian,* spune-mi numele ucigaşului. Inima tristă nu vă fi uşurată, decât atunci când tatăl meu va fi răzbunat.

La aceste cuvinte, un freamăt adune străbătu mulţimea adunată şi strânsă în jurul corpului.

Machiul, după ce lăsă ca privirea sa să rătăcească asupra celor prezenţi, închise ochii, încrucişa braţele pe piept şi păru că

se reculege.

Araucanienii nu îngăduie decât o singură moarte: aceia pe câmpul de bătaie; ei nu ştiu că-ţi poţi pierde viaţa, fie datorită unui accident, fie datorită unei boli. În amândouă cazurile el atribuie moartea unei puteri supranaturale, fiind încredinţaţi că un duşman al răposatului i-a aruncat niscaiva vrăji. În această credinţa, în momentul funerarilor, părinţi şi prietenii mortului se adresează vraciului, spre a afla numele ucigaşului.

Machiul este obligat să-l denunţe; zadarnic ar căuta ei să-i facă să înţeleagă că moartea este firească. Ar deveni imediat victima furiei poporului. De aceia vraciul se păzeşte să şovăiască: ucigaşul e cu atât mai uşor de numit, cu cât el nici nu exista. Deoarece însă e nevoie de o victimă, el numeşte pe unul din duşmanii săi, iar atunci când n-are – ceea ce e foarte rar – numeşte pe unul la întâmplare. Pretinsul ucigaş, cu toate protestele sale, e sacrificat fără mila.

Printre aceia care se îngrămădeau lângă răposat, se afla Luis şi Buffalo. Cei doi tineri nu înţelegeau nimic din această scenă, aşa ca fură lămuriţi de către călăuza lor.

— Ei, întrebă *Ulmenul*, cunoşti numele aceluia căruia trebuie să-i cerem socoteala?

— Da.

— De ce taci, atunci când cadavrul cere răzbunare?

— Pentru că sunt oameni puternici care îşi bat joc de dreptatea omeneasca.

— Vinovatul, oricare ar fi el, nu va scapă răzbunării mele: vorbeşte fără teamă, ghicitorul şi oricare va fi vinovatul, el îşi va ispăşi păcatul.

Machiul se sculă în picioare şi în mijlocul tăcerii generale arată cu degetul pe şeful care îi primise atât de călduros pe cei doi tineri:

— Iată pe ucigaşul tatălui tău, îndeplineşte-ţi deci răzbunarea; Trangoil Lannec – Prăpastia Adânca – este acela care i-a făcut farmece.

Şi vrăjitorul îşi acoperi faţa cu un colţ al ponchoului său, ca şi cum ar fi foarte îndurerat de revelaţia ce trebuise s-o facă.

Poporul tăcuse, uimit. Trangoil Lannec era ultimul care ar fi fost bănuit. Era iubit şi venerat de toţi pentru curajul, sinceritatea şi mărinimia sa. După ce primul moment, de surpriza trecu, mulţime începu sa se dea la o parte. Aşa-zisul ucigaş ramase singur faţa în faţa cu victima sa. Trangoil Lannec, ramase

nemişcat. Un surâs dispreţuitor îi aluneca pe buze. Coborî de pe cal şi aşteptă.

Ulmenul merse încet spre dânsul.

— De ce l-ai ucis pe tatăl meu, Trangoil Lannec? îl întreba el cu o voce tristă. Te iubea şi eu nu eram un *penni* al tău?

— Nu eu ţi-am ucis tatăl, Curumilla – Aur Negru – răspunse şeful cu un aşa accent încât orice om ar fi priceput că nu el e vinovatul.

— Aşa a spus vrăjitorul.

— Minte.

— Vraciul nu poate să mintă: e inspirat doar de Pillian. Tu, femeia ta şi copii tăi veţi muri, pentru că aşa cere legea.

Fără să răspundă, şeful îşi aruncă armele şi merse de se aşeza lângă stâlpul sângelui, împlântat în faţa *toldei* medicului în jurul lui se formă un cerc Fură aduşi şi femeia şi copii şefului. Se începură pregătirile de supliciu, deoarece funeraliile nu puteau să aibă loc, înainte de execuţia ucigaşului.

Vraciul triumfa.

Un singur om îndrăznise să-i ridice glasul împotriva vicleniilor lui. Şi acest om urma să moară lăsându-l pe el stăpânul absolut al tribului. La un semn al lui Curumilla, doi indieni începură să-l lege pe şef, cu toate plânsetele şi gemetele femeiei şi copiilor acestuia.

Luis era revoltat de mişelia vraciului de credulitatea indienilor.

— Nu putem lăsa să fie omorât. Sunt însă prea numeroşi.

— Trebuie neapărat să salvam acest nenorocit care ne-a oferit prietenia lui cu atâta bunăvoinţă.

— E adevărat cu Trangoil Lannec e un om cumsecade, dar ce-am putea face?

— O să ne aruncam între el şi duşmanii lui şi fi sigur că vom ucide câţiva.

— Şi apoi ceilalţi ne vor ucide pe noi. Ce brânză am făcut atunci? Să găsim mai bine altceva, făcu Buffalo Bill.

— Sa ne grăbim. Reprezentata va începe îndată.

— Stai, am găsit. Şiretenia ne va scoate din încurcătura. Vechia mea meserie de scamator îi va veni într-ajutor. Tu să stai liniştit.

— Stau, numai să-l scapi!

— Bine, voi dovedi acestor sălbateci că cu sunt mai deştept ca el.

Buffalo îşi împinse calul în mijlocul cercului. Toată lumea îl

privi cu surprindere.

Luis cu mâna pe arme, privea cu nelinişte mişcările prietenului. Sau, gata să-i sară în ajutor.

— Oameni buni, sunteţi nişte proşti şi vraciul îşi bate joc de voi; Caramba, mi-am făgăduit să vă scot prostiile din cap şi aşa voi face:

Şi plimbă asupra asistenţii o privire curajoasă. Indienii ascultaseră acest discurs, fără să facă vreun gest sau să spună vreo vorbă.

Curumilla se apropia:

— Fratele meu palid să se retragă. El nu cunoaşte legile indienilor puelches. Acest om e condamnat şi va muri:

— Sunteţi nişte proşti. *Machiul* vostru e vrăjitor, aşa cum eu sunt un Aucas. Vă repet că el îşi bate joc de voi şi am s-o dovedesc, dacă îmi daţi voie.

— Ce zice tatăl meu? întrebă Curumilla pe vraci, care stătea mereu lângă cadavru.

Ghicitorul surâse cu dispreţ.

— Au spus vreodată albii adevărul? rânji el. Să dovedească, dacă poate.

— Bine, răspunse *Ulmenul*, *muruchiul* poate să vorbească.

— Atunci am sa vă dovedesc că vraciul e un înşelător.

— Aşteptam, făcu şeful.

Indienii se apropiară cu curiozitate.

Luis nu înţelegea ce avea prietenul său de gând să facă, ghicea, doar ca vreo idee smintita îl stăpâneşte şi aştepta, împreuna cu ceilalţi, să vadă pe unde va scoate cămaşa.

— O clipă, întrerupse vraciul. Ce vor face fraţii mei dacă voi dovedi că acuzarea mea e adevărată?

— Străinul va muri, răspunse rece Curumilla.

— Accept, răspunse Buffalo Bill, care încruntând sprâncenele, continuă: Şi eu sunt un mare medic.

Indienii făcură o plecăciune respectuoasă, Ştiinţa europenilor e în mare cinste la ei, o respectau fără s-o discute.

— Nu Trangoil Lannec la ucis pe şef, ci chiar vraciul.

Numărul viitor din „*Răscoala pieilor roşii*” va fi intitulat:

PARICIDUL

CUPRINS